Komm, lies mir vor!

Teil 2

Hadi bana kitap oku! Bölüm 2 • Chodź, poczytaj mi! Część 2 • Почитай мне вслух! Часть 2

- Ein Vorleseratgeber für Eltern mit Kindern ab drei Jahren
- Üç yaşından büyük çocukları olan anne-babalar için okuma kılavuzu
- Poradnik czytania na głos dla rodziców z dziećmi w wieku od trzech lat
- Руководство по чтению вслух для родителей детей от трех лет

Lesestart
Drei Meilensteine für das Lesen

EINE INITIATIVE VOM
Bundesministerium für Bildung und Forschung

Stiftung Lesen

Prominente Lesestart-Botschafterinnen und -Botschafter machen sich für das Vorlesen stark:

Bülent Ceylan, Comedian:

»Wer liest, weiß mehr. Lesen hilft, andere Kulturen zu verstehen, fremde Sprachen zu lernen und offen für Neues zu sein. Außerdem erweitert Lesen den Horizont und macht einfach Spaß! Als Vater einer Tochter weiß ich selbst, wie schön es ist, einem Kind etwas vorzulesen und dabei zusammen in die Geschichte abzutauchen – das kann ich allen Eltern nur empfehlen.«

Nazan Eckes, Fernsehmoderatorin:

»Viele Kinder und Jugendliche verbinden Lesen mit Zwang, sie entdecken viel zu spät oder gar nicht, dass Lesen unglaublich viel Spaß macht und hilft, das Leben und die Menschen besser zu verstehen. Dieses Interesse muss nur gezielt gefördert werden, damit es nicht verloren geht.«

Motsi Mabuse, Tänzerin:

»Ich unterstütze die Stiftung Lesen, weil Lesen für die eigene Bildung unglaublich wichtig ist! Ich komme aus Südafrika und weiß, wie wichtig, aber auch schwierig es ist, eine andere Sprache zu lernen. Lesen hat mir dabei sehr gut geholfen. Außerdem kann ich beim Lesen entspannen und bekomme meinen Kopf (nach einem stressigen Tag) wieder frei.«

Philipp Lahm, Fußballspieler:

»Immer wieder habe ich beim Philipp Lahm-Sommercamp erleben dürfen, mit welcher Begeisterung und Neugier Kinder die Welt entdecken. Lesen ist dabei eine tolle Möglichkeit, auf einfache Weise viel Neues kennenzulernen. Das Vorlesen in der Familie ist der beste Weg, Kinder schon früh an Bücher heranzuführen und ihnen so die Freude am Lesen zu vermitteln.«

Bilder: ©Ralph Larmann, ©Immo Fuchs, ©Motsi Mabuse, ©Philipp Lahm-Stiftung,Stefan Maria Rother

INHALT

Vorwort 2

Was Vorlesen für die Entwicklung Ihres Kindes bedeutet 4

Die sprachliche Entwicklung Ihres Kindes ab drei Jahren 5

Durch Vorlesen Ihr Kind fördern 6

Malen, Singen und Bewegen gehören dazu 9

Was andere Medien mit Vorlesen zu tun haben 11

... und was Sie als Eltern über Medien wissen sollten 12

Tipps zum Vorlesen 13

Türkisch | Türkçe 14

Polnisch | Polski 28

Russisch | Русский 42

Vorwort

Liebe Eltern,

erinnern Sie sich noch? Vor zwei Jahren haben Sie wahrscheinlich in Ihrer Kinderarztpraxis das erste Lesestart-Set erhalten. Damals hat Ihr Kind gerade angefangen „Mama" oder „Papa" zu sagen. Seitdem nimmt es seine Umwelt immer bewusster wahr. Ihre Ärztin oder Ihr Arzt hat Ihnen bei der Set-Übergabe erklärt, wie Sie durch regelmäßiges Vorlesen und Erzählen die Entwicklung Ihres Kindes fördern können. Wir hoffen, dass Sie seit dieser Zeit gemeinsam mit Ihrem Kind viele Bilderbücher entdecken. Dabei erleben Sie, wie das Vorlesen Ihrem Kind hilft, sich und seine Umwelt zu verstehen.

In Ihrer Bibliothek haben Sie nun das zweite Lesestart-Set für sich und Ihr dreijähriges Kind erhalten. Mit den neuen Materialien und dem Ratgeber „Komm, lies mir vor! Teil 2" wollen wir Ihnen wieder praktische Vorlese-Tipps und Anregungen geben. Auch wenn Sie kein erstes Lesestart-Set erhalten haben, finden Sie im aktuellen Lesestart-Material viele nützliche Tipps zum Thema Vorlesen und Erzählen.

Mittlerweile kennt Ihr Kind viele Wörter, hat sprechen gelernt, stellt Fragen und hört gerne längere Geschichten. Beim Vorlesen fördern Sie besonders die sprachliche Entwicklung Ihres Kindes. Ein Bilderbuch mit spannenden Geschichten oder ein Sachbilderbuch mit alltäglichen Situationen liefert jede Menge Gesprächsstoff.

Auch wenn sich jedes Kind unterschiedlich entwickelt, haben alle eines gemeinsam: Sie sind neugierig und wollen lernen! Durch das Erzählen beim gemeinsamen Bilderbuchanschauen erfüllen Sie diese Wünsche Ihres Kindes und fördern es nach seinen Neigungen und Interessen.

Wir hoffen, dass Sie mit dem neuen Set wieder gerne auf Vorlese-Entdeckungsreise gehen und gemeinsam mit Ihrem Kind immer wieder die Bibliothek vor Ort besuchen. Dort können Sie zusammen viele Bücher und weitere Medien entdecken sowie attraktive Angebote für Familien nutzen.

Ihr Bundesministerium
für Bildung und Forschung

Ihr Lesestart-Team
der Stiftung Lesen

Was Vorlesen für die Entwicklung Ihres Kindes bedeutet

Vorlesen unterstützt Ihr Kind beim **Sprechenlernen**

Vorlesen schafft **Nähe**

Vorlesen hilft Ihrem Kind seine **Gefühle** auszudrücken

Vorlesen stärkt das **soziale Verhalten**

Vorlesen hilft Ihrem Kind sich zu **konzentrieren**

Vorlesen regt die **Fantasie** an

Vorlesen macht **schlau**

... und Vorlesen macht einfach ganz viel Spaß!

Die sprachliche Entwicklung Ihres Kindes ab drei Jahren

Ihr Kind kennt inzwischen viele Wörter, entdeckt nach und nach die Schriftzeichen und versteht immer mehr Zusammenhänge. Jetzt ist es wichtig, dass Sie viel mit Ihrem Kind sprechen. Stellen Sie ihm Fragen. So entwickelt sich ein Gespräch zwischen Ihnen und Ihrem Kind. Das löst bei Ihrem Kind positive Gefühle aus und es spürt, dass Sie sich Zeit für es nehmen. Aber nicht vergessen: Jedes Kind hat seine eigene Entwicklungsgeschwindigkeit und lernt unterschiedlich schnell!

In den ersten Lebensjahren hat Ihr Kind gelernt, Sätze zu bilden. Es weiß nun, dass Wörter, nach Regeln kombiniert, einen Sinn ergeben und unterschiedliche Sachen ausdrücken. Es benutzt nun immer mehr Verben (z. B. laufen, spielen, essen ...) und stellt erste Fragen. Es unterscheidet zwischen Ursache und Wirkung: Warum passiert etwas, was geschieht zuerst und was später?

Mit seinem wachsenden Wortschatz kann Ihr Kind immer besser seine Bedürfnisse mitteilen. Beim Vorlesen können Sie diese Entwicklung unterstützen, wenn Sie Ihr Kind ermuntern, das Vorgelesene nach- oder weiterzuerzählen.

In Gesprächen und beim Erzählen teilt Ihr Kind seine Gedanken, Absichten und Wünsche mit. Es entdeckt, dass andere Menschen andere Wünsche und Gefühle haben. Nun kann es sich auch in die Figuren einer Geschichte hineindenken und ihr Handeln verstehen.

Wenn Ihr Kind zweisprachig aufwächst, entwickelt es sich in beiden Sprachen weiter. Es kann sein, dass es sie mischt. Je besser Ihr Kind beide Sprachen beherrscht, umso leichter kann es sie auseinanderhalten.

Durch Vorlesen Ihr Kind fördern

„Max und ich brauchen gar nicht viel zum Vorlesen: Nur ein bisschen Zeit und dann lümmeln wir uns mit einem Bilderbuch auf den Teppich im Wohnzimmer …“ (Chris, Vater)

Was Sie brauchen: ein Buch, ein Kissen – und Zeit

Beim Vorlesen erfährt Ihr Kind Ihre volle Aufmerksamkeit und fühlt sich geborgen. Das ist eine wichtige Erfahrung, die Ihr Kind mit Lesen in Verbindung bringt. Gehen Sie beim Vorlesen auf alle Reaktionen Ihres Kindes ein. Beantworten Sie Fragen und stellen Sie selbst welche: Wie findest du das? Ist dir das auch schon einmal passiert? Viele Kinder wollen dieselbe Geschichte immer wieder hören. Erfüllen Sie diesen Wunsch, denn Ihr Kind verarbeitet mit den Bildern und der Geschichte etwas, das es sehr beschäftigt.

Wenn Sie sich über Bücher und Geschichten mit Ihrem Kind unterhalten, unterstützen Sie gleichzeitig seine sprachliche Entwicklung.

„Ich lese am liebsten auf Türkisch vor, da fühle ich mich am sichersten." *(Nuran, Mutter)*

Vorlesen geht in jeder Sprache

Lesen Sie Ihrem Kind in der Sprache vor, in der Sie auch sonst mit ihm reden. Vieles, was Ihr Kind beim Vorlesen und Erzählen lernt, ist nicht an eine bestimmte Sprache gebunden.

Es spricht auch nichts dagegen, dass jeder Elternteil oder andere Verwandte und Freunde in jeweils verschiedenen Sprachen vorlesen. Beim vertrauten Sprachklang fühlt Ihr Kind sich wohl, nimmt neue Ausdrücke auf und stellt Zusammenhänge her.

Es ist nie zu spät

Sie sind selbst nicht sehr vertraut mit Büchern und dem Lesen? Machen Sie sich keine Sorgen: Es ist nie zu spät, mit dem (Vor-)Lesen zu beginnen und Geschichten und Bilder beim Erzählen lebendig werden zu lassen. Nur Mut!

Bilderbücher sind für Leseanfänger gemacht. Wenn dazu auch die Erwachsenen zählen, ist das überhaupt kein Problem. Erobern Sie gemeinsam mit Ihrem Kind die Geschichten und seien Sie mit sich und Ihrem Kind geduldig.

Stimmungsvoll vorlesen

Ob fröhlich, wütend, lustig oder ernst: Wenn Sie beim Vorlesen Ihre Stimme, die Lautstärke und das Tempo der Handlung anpassen, erhöhen Sie die Spannung und das Vorlesevergnügen. Sie können gemeinsam mit Ihrem Kind auch neue Wörter erfinden. Oder Sie denken sich zu den Bildern gemeinsam neue Geschichten aus. So fördern Sie die Sprachentwicklung Ihres Kindes und haben jede Menge Spaß dabei.

Tipps für Bilderbücher, Hörbücher und Kinder-Apps finden Sie in der Broschüre „Lese- und Medien-Empfehlungen" in Ihrer Lesestart-Tasche.

Was Bilderbücher können

Bilderbücher erklären Alltagsabläufe, liefern Information und Wissen. Sie eröffnen neue Welten und fördern die Kreativität und die Fantasie. So tragen sie viel zur sprachlichen Entwicklung Ihres Kindes bei.

Das interessiert Ihr Kind jetzt

Jedes Kind ist anders! Für manche sind die Geschichten in Bilderbüchern am wichtigsten und für andere sind die Bilder besonders spannend. Bei fast allen Kindern sind Tierfiguren besonders beliebt. Spätestens mit dem Kita-Besuch werden auch andere Themen interessant. Die Welt, wie die Kinder sie kennen, wird durch fantastische Geschichten und Märchen ergänzt. Reime wecken die Lust an Sprachspielen. Erste Sach- und Wimmelbücher fördern die Entdeckungsfreude.

Bücher sind überall

Bücher auch an anderen Orten als zu Hause oder in der Kita zu erleben, ist eine wichtige Erfahrung für Kinder. Wenn Sie gemeinsam mit Ihrem Kind Bücher in einer Buchhandlung kaufen oder in der Bibliothek ausleihen, erlebt Ihr Kind, dass Bücher zum Leben dazugehören. Oft bieten Bibliotheken oder Buchhandlungen spezielle Veranstaltungen für Kinder an.

In Ihrer Bibliothek vor Ort können Sie und Ihr Kind jede Menge Bücher (oft in verschiedenen Sprachen), CDs, Hörspiele und andere Medien ausleihen. Man freut sich auf Ihren Besuch und steht Ihnen bei Fragen rund um das Thema Vorlesen mit Rat und Tat zur Seite.

„Jana malt so gerne den Hasen aus ihrer Lieblingsgeschichte. Der sieht zwar anders aus, aber Jana sagt, das gehört so!" (Jenny, Schwester)

Malen, Singen und Bewegen gehören dazu

Bücher laden Kinder ein, ganz in eine Geschichte einzutauchen. Beim Malen, Singen und Bewegen findet Ihr Kind zusätzlich Ausdrucksformen, um die Geschichten und Bilder aus Büchern zu verstehen.

Das Malen

Malen ist ein gutes Mittel, um das, was sich in der Fantasie abspielt, sichtbar zu machen.
Kinder im Alter von drei Jahren sind noch in der „Kritzelphase". Sie malen Striche und Kreise.

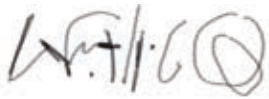

Später entdecken sie, dass Dinge aus ihrem Alltag genau so aussehen wie die Zeichnungen und Bilder im Buch. Häufig malen Kinder die Dinge, die sie aus Bilderbüchern kennen.

Für das spätere Schreiben ist das Malen der erste Schritt: Wer einen Stift halten und Striche, Kreise, Drei- und Vierecke zeichnen kann, ist auch in der Lage, Buchstaben zu schreiben.

Singen fördert die Sprache!

Lieder hören und Singen aktiviert viele Bereiche im Gehirn: das Sprachzentrum, die Bereiche, die Töne wahrnehmen, die Bewegung steuern und Gefühle und Verstand verbinden.

Wer seinem Kind vorsingt, mit ihm singt und es selbst singen lässt, hilft ihm mit Wörtern umzugehen.

Bewegung tut gut

Die Kindheit findet heute zu einem großen Teil drinnen statt – und oft auch vor Bildschirmen. Das hat zur Folge, dass die Kinder sich weniger bewegen. Bewegung ist aber wichtig, denn sie unterstützt die Lust am Sprechenlernen.

„Der Luca ist so wild. Er tobt am liebsten rum und es ist gar nicht so leicht ihm vorzulesen."
(Marco, Vater)

Wenn Ihr Kind sehr unruhig oder zappelig ist, lassen Sie es erst einmal ein bisschen toben. Dann hat es danach mehr Ruhe, sich gemeinsam mit Ihnen Bücher anzuschauen.

Was andere Medien mit Vorlesen zu tun haben …

Fernseher, mobile Telefone, Computer oder Tablets gehören inzwischen zur Ausstattung vieler Haushalte. Diese Medien üben auf Kinder und Jugendliche eine große Faszination aus. Genauso wie auf Erwachsene, die viel Zeit mit Fernsehen oder Computerspielen verbringen. Dagegen ist grundsätzlich auch nichts einzuwenden. Wichtig ist, dass die Eltern wissen, welche Medien für ihre Kinder geeignet sind und wie lange diese genutzt werden können, ohne dass die Kinder überfordert werden.

Vorlesen und Spielen mit Apps

Bilderbuch-Apps sind kleine interaktive Anwendungen für das Smartphone oder den Tablet-PC. Neben einer kleinen Geschichte bieten Apps oft zahlreiche Mitmachelemente wie Puzzles oder Memory-Spiele an.

Vorlesen mit Hörbüchern

Kinder lieben das Zuhören und darum auch das Vorlesen. Am liebsten hören sie vertrauten Menschen zu. Wenn Sie aber einmal keine Zeit zum Vorlesen haben, sind Hörbücher oder Kindersendungen im Radio eine Alternative.

Tipps zu Bilderbuch-Apps und Hörbüchern finden Sie in der Broschüre „Lese- und Medienempfehlungen" in Ihrer Lesestart-Tasche oder unter www.stiftunglesen.de

… und was Sie als Eltern über Medien wissen sollten

**Fachleute empfehlen:
Kinder ab etwa drei Jahren
sollten täglich höchstens
eine halbe Stunde
vor dem Fernseher
oder dem PC verbringen.**

Denken Sie daran, dass Sie für Ihr Kind ein ganz wichtiges Vorbild sind.

Vereinbaren Sie klare Regeln, wann, wo und wie lange die Medien genutzt werden können.

Für kleine Kinder ist es besonders wichtig, die reale Welt mit allen Sinnen zu erfahren.

Am besten entdecken Sie die Medien gemeinsam mit Ihrem Kind und helfen ihm, sich zurechtzufinden.

Verbringen Sie auch medienfreie Zeit mit Ihrem Kind, z. B. beim Toben, beim Spaziergang und beim gemeinsamen Spielen.

Elektronische Medien können Bücher ergänzen. Sie können eine schöne Abwechslung sein auf Reisen, bei Wartezeiten oder für technikbegeisterte Kinder und Eltern.

Tipps zum Vorlesen

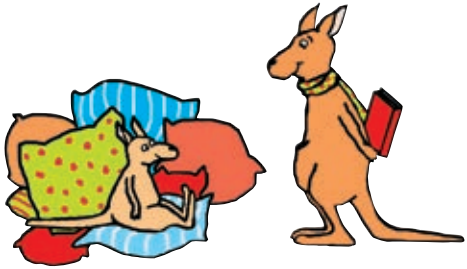

1. **Suchen Sie sich einen bequemen Platz zum Vorlesen – Ihr Kind wird die gemütliche Atmosphäre lieben.**

2. **Wählen Sie zum Vorlesen und Anschauen von Bilderbüchern einen günstigen Zeitpunkt: z. B. eine Ruhephase am Tag oder die Zeit vor dem Schlafengehen.**

3. **Lesen Sie regelmäßig vor, so dass das Vorlesen zu einem festen Bestandteil in Ihrem Familienalltag wird.**

4. **Haben Sie Geduld mit Ihrem Kind. Gehen Sie auf seine Reaktionen, Fragen und Bedürfnisse ein. Beim Vorlesen eines Bilderbuches lässt sich ganz offen über alles sprechen, was Kinder beschäftigt.**

5. **Lassen Sie auch Ihr Kind Bücher auswählen. Gehen Sie auf seine Interessen und Wünsche ein und lesen Sie sein Lieblingsbuch immer wieder vor.**

6. **Beziehen Sie sich in anderen Alltagssituationen im Gespräch mit Ihrem Kind auf Bilderbücher und Geschichten.**

7. **Lesen Sie Ihrem Kind in der Sprache vor, die Sie am besten sprechen. Das gilt auch für das Erzählen von Geschichten.**

Nicht vergessen:
Jedes Kind ist anders und hat unterschiedliche Wünsche und Bedürfnisse, die sich im Laufe der Zeit ändern. Sie wissen am besten, was Ihr Kind mag und was ihm gut tut!

Ünlü Lesestart elçileri okumaya destek veriyor:

Bülent Ceylan, komedyen:

»Okuyan daha çok bilir. Kitap okumak başka kültürleri anlamada, yabancı dil öğrenmede ve yeni şeylere açık olmada yardımcı olur. Ayrıca okumak, insanın ufkunu genişletir ve düpedüz keyif verir! Bir kız babası olarak bir çocuğa bir şeyler okumanın ve o esnada hikâyenin içine dalmanın ne kadar güzel bir duygu olduğunu kendimden biliyorum; bunu kesinlikle tüm ebeveynlere tavsiye ediyorum..«

Nazan Eckes, televizyon sunucusu:

»Birçok çocuk ve genç, kitap okumayı zorunlu bir şeymiş gibi görüyor ve kitap okumanın son derece keyif verdiğini, insanları ve hayatı daha iyi anlamada yardımcı olduğunu çok geç fark ediyorlar ya da hiç fark etmiyorlar. Bu ilginin kaybolmaması için kontrollü biçimde teşvik edilmesi lazım.«

Motsi Mabuse, dansçı:

»Stiftung Lesen'i vakfını destekliyorum, çünkü kitap okumak insanın kendi eğitimi için son derece önemlidir! Kendim Güney Afrikalıyım ve başka bir dil öğrenmenin ne kadar önemli ama aynı zamanda da ne kadar zor olduğunu biliyorum. Kitap okumak bana burada çok yardımcı oldu. Ayrıca, kitap okurken rahatlayabiliyorum ve (stresli bir günün ardından) tekrar zihnimi temizliyorum.«

Philipp Lahm, futbolcu:

»Philipp Lahm Yaz Kampı'nda çocukların hangi heyecanla ve merakla dünyayı keşfettiklerini birçok kez kendi gözlerimle görme şansım oldu. Kitap okumak kolay yoldan birçok yeni şey öğrenmenin mükemmel bir yoludur. Aile içinde çocuklara kitap okumak ise, onları erken yaşta kitaplara alıştırmak ve onlara okuma sevgisini aşılamak için en iyi yoldur.«

Resimler: ©Ralph Larmann, ©Immo Fuchs, ©Motsi Mabuse , ©Philipp Lahm-Stiftung,Stefan Maria Rother

İÇİNDEKİLER

Önsöz 16

Okumanın çocuğunuzun gelişimi açısından anlamı 18

Üç yaşından itibaren çocuğunuzun dilsel gelişimi 19

Çocuğunuza okuyarak onu destekleyin 20

Boyama, şarkı söyleme ve hareket etme buna dâhil 23

Diğer medya araçlarının çocuklara kitap okumayla ilgisi 25

... ve anne-babalar olarak medya araçları hakkında bilmeniz gerekenler 26

Okumaya ilişkin öneriler 27

Önsöz

Sevgili anne-babalar,

Hatırlıyor musunuz? Muhtemelen iki sene önce çocuk doktorunuzun muayenehanesinden ilk Lesestart setini aldınız. O zamanlar çocuğunuz daha yeni yeni "Anne" veya "Baba" demeye başlamıştı ve o günden beri çevresini dikkatle izliyor. Doktorunuz size seti teslim ederken, düzenli okuyarak ve anlatarak çocuğunuzun gelişimini nasıl destekleyebileceğinizi anlattı. O zamandan beri birlikte birçok resimli kitap keşfettiğinizi ve çocuğunuzun kendisini ve dünyayı algılama noktasında okumanın ne denli faydalı olduğunu gördüğünüzü umuyoruz.

Kütüphanenizin çalışanları size, üç yaşından büyük çocuklar için ikinci Lesestart setini verdi. Yeni malzemelerle ve „Hadi bana kitap oku! Bölüm 2" adlı kılavuzla size yine pratik okuma ve teşvik etme önerileri vermek istiyoruz. Birinci Lesestart setini almamış olsanız da, yeni Lesestart setinde okumayla ve anlatmayla ilgili birçok yararlı bilgi bulabilirsiniz.

Çocuğunuz artık birçok kelimeyi biliyor, konuşmayı ögrendi, sorular soruyor ve uzun hikâyeleri dinlemekten keyif alıyor. Okurken özellikle çocuğunuzun dilsel gelişimini desteklersiniz, çünkü heyecan verici hikâyeler barındıran bir resimli kitap, üzerine konuşulacak birçok malzeme sunuyor.

Her çocuk farklı şekilde gelişse de, hepsinin ortak bir noktası vardır: Meraklıdırlar ve öğrenmek isterler! Birlikte resimli kitabı inceleme esnasında karşılıklı konuşarak çocuğunuzun bu isteğini yerine getirmiş olursunuz ve özgün yeteneklerine ve ilgisine göre onu teşvik etmiş olursunuz.

Yeni setle tekrar okumayı keşif yolculuğuna çıkacağınızı ve çocuğunuzla birlikte size en yakın kütüphaneyi ziyaret edeceğinizi umuyoruz. Burada birlikte birçok kitap ve başka malzeme bulabilir ve ailelere yönelik cazip tekliflerden yararlanabilirsiniz.

Eğitim ve Araştırma Bakanlığı

Stiftung Lesen Lesestart Ekibi

Okumanın çocuğunuzun gelişimi açısından anlamı

Yüksek sesle okumak, çocuğunuzun **konuşmayı öğrenmesine** katkı sağlar

Yüksek sesle okumak, **yakınlık** sağlar

Yüksek sesle okumak, çocuğunuzun kendi **hislerini** ifade etmesinde yardımcı olur

Yüksek sesle okumak, **sosyal davranışı** güçlendirir

Yüksek sesle okumak, çocuğunuza **odaklanma konusunda** yardımcı olur

Yüksek sesle okumak, **hayal gücünü** artırır

Yüksek sesle okumak **zeki** yapar

... ve yüksek sesle okumak son derece keyif verir!

Üç yaşından itibaren çocuğunuzun dilsel gelişimi

Çocuğunuz artık birçok kelimeyi biliyor, yavaş yavaş harfleri keşfediyor ve bağıntıları giderek daha fazla anlıyor. Artık çocuğunuzla çok konuşmanız önemlidir. Çocuğunuza sorular sorun. Böylece sizinle çocuğunuz arasında bir sohbet gelişir. Bu, çocukta pozitif duygulara neden olur ve o kendisine zaman ayırdığınızı hisseder. Ancak unutmayın: Her çocuğun kendine özgü gelişim hızı ve öğrenme hızı vardır!

Hayatının ilk yıllarında çocuğunuz cümle kurmayı öğrendi. Artık çocuğunuz, kelimelerin kurallara göre birleştirilerek bir anlam ifade ettiğini ve farklı şeyleri yansıttığını bilir. Artık çocuğunuz, daha fazla sayıda kelime kullanır (örn. yürümek, oynamak, yemek ...) ve ilk soruları sorar. Sebep ve etki arasında ayrım yapar: Neden bir şey oluyor, önce ne oluyor ve daha sonra ne oluyor?

Büyüyen kelime hazinesiyle çocuğunuz ihtiyaçlarını daha iyi ifade edebilir. Yüksek sesle okurken, çocuğunuzun okunanı tekrar anlatması veya anlatmayı sürdürmesi noktasında onu cesaretlendirerek gelişimini destekleyebilirsiniz.

Sohbetlerde ve anlatırken çocuğunuz düşüncelerini, ne yapmak istediğini ve isteklerini bildirir. Başka insanların başka isteklere ve duygulara sahip olduğunu keşfeder. Böylelikle çocuğunuz, bir hikâyenin karakterleri açısından düşünebilir ve onların yaptıklarını anlayabilir.

Eğer çocuğunuz ikidilli büyüyorsa, her iki dilde de gelişmeye devam eder. Çocuk bu dilleri karıştırabilir. Çocuğunuz iki dile de ne kadar iyi hâkimse, bunları o kadar kolay birbirinden ayırabilir.

Çocuğunuza okuyarak onu destekleyin

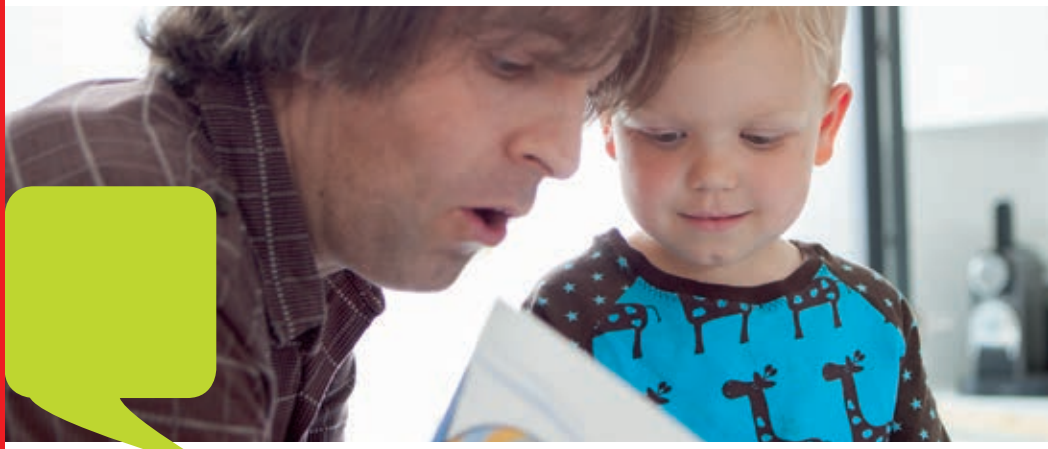

"Max'ın ve benim yüksek sesle okumaya dair fazla bir şeye ihtiyacımız yok: Sadece biraz zaman, sonrasında resimli kitapla birlikte salondaki halıya yayılıyoruz ..." (Chris, baba)

Size lazım olanlar: Bir kitap, bir yastık – ve zaman

Okuma esnasında çocuğunuz kendisine ilgi gösterdiğinizi anlar ve kendini güvende hisseder. Çocuğunuzun okumakla ilişkilendirdiği önemli bir tecrübedir bu. Okurken çocuğunuzun verdiği tüm tepkileri ele alın. Sorularını cevaplandırın ve kendiniz de sorular sorun: Bunu nasıl buluyorsun? Senin de başına böyle bir şey geldi mi? Birçok çocuk aynı hikâyeyi sürekli dinlemek ister. Bu isteği yerine getirin, çünkü çocuğunuz resimlerle ve hikâyeyle, kendisini çok oyalayan bir şeyi işliyor.

Kitaplar ve hikâyeler hakkında çocuğunuzla konuşursanız, onun dilsel gelişimini de desteklemiş olursunuz.

"Genelde Türkçe okumayı seviyorum, o zaman kendimi çok daha emin hissediyorum"
(Nuran, anne)

Yüksek sesle okumak her dilde mümkündür

Çocuğunuza, normalde onunla konuştuğunuz dilde okuyun. Çocuğunuzun okuma ve anlatma esnasında öğrendiği birçok şey belli bir dile bağlı değildir.

Anne-babadan her birinin veya akrabaların ve arkadaşların farklı dillerde okuma yapmasının da bir sakıncası yoktur. Tanıdık bir ses tonunda çocuğunuz kendini iyi hisseder, yeni ifadeler öğrenir ve bağıntılar kurar.

Hiçbir zaman geç değildir

Kitaplarla ve okumayla aranız pek yok mu? Bunu hiç kafanıza takmayın: (Yüksek sesle) okumaya başlamak ve anlatma esnasında hikâyelere ve resimlere can vermek için hiçbir zaman geç değildir. Sadece cesaretli olun!

Resimli kitaplar, okumaya başlayanlar için yapılmıştır. Okumaya başlayan kişinin yetişkin olması hiç sorun değildir. Çocuğunuzla birlikte hikâyeleri fethedin ve kendinize ve çocuğunuza karşı sabırlı olun.

Etkileyici okumak

İster mutlu, kızgın, komik ya da ciddi: Okuma yaparken sesinizi, ses tonunuzu ve okuma hızınızı uydurduğunuzda heyecanı ve okuma keyfini artırırsınız. Çocuğunuzla birlikte yeni kelimeler de icat edebilirsiniz. Ya da birlikte resimlere ilişkin yeni hikâyeler düşünün. Böylece çocuğunuzun dil gelişimini desteklersiniz ve bu işten çok keyif alırsınız.

Resimli kitaplar, dinleme kitapları ve çocuk uygulamaları hakkındaki tavsiyeleri, Lesestart çantanızdaki "Okuma ve Medya Önerileri" broşüründe bulabilirsiniz.

Resimli kitapların yapabildikleri

Resimli kitaplar gündelik olayları açıklar, bilgi ve haber verir. Resimli kitaplar yeni dünyalara kapı aralar, yaratıcılık ve hayal gücünü teşvik eder. Böylece çocuğunuzun dilsel gelişimine katkıda bulunursunuz.

Bu, çocuğunuzun şimdi ilgisini çeker

Her çocuk farklıdır! Bazıları için resimli kitaplardaki hikâyeler çok önemliyken, diğerleri için ise resimler özellikle ilgi çekicidir. Neredeyse tüm çocuklar hayvan figürlerini sever. En geç çocuğunuzun kreşe başlamasıyla başka konular da ilginç olur. Dünya, çocukların onu algıladığı gibi fantastik hikâyeler ve masallarla tamamlanır.

Kafiyeler kelime oyunlarına ilgiyi uyandırır. İlk konulu kitaplar ve öğretici resimli kitaplar (Wimmelbücher), keşfetme sevincini teşvik eder.

Kitaplar her yerde

Evin veya kreşin dışında farklı yerlerde de kitapları görmek çocuklar için önemli bir tecrübedir. Çocuğunuzla birlikte kitap almak için bir kitapçıya gittiğinizde veya birlikte kütüphaneden kitap aldığınızda, çocuğunuz kitapların hayatın bir parçası olduğunu görür. Çoğu kez kütüphaneler veya kitapçılar, çocuklara yönelik özel etkinlikler sunar.

Yakınınızdaki kütüphaneden siz ve çocuğunuz çok sayıda kitap (genelde farklı dillerde), CD, dinleme oyunu ve başka medya araçları ödünç alabilirsiniz. Ziyaretiniz kütüphane ekibini sevindirecektir ve çocuklara kitap okumayla ilgili bütün sorularda size destek verilecektir.

"Jana, en sevdiği hikâyedeki tavşanı boyamayı seviyor. Gerçi tavşan biraz farklı görünüyor, ama Jana'ya göre bu tamamen böyledir!"
(Jenny, kız kardeş)

Boyama, şarkı söyleme ve hareket etme buna dâhil

Kitaplar çocukları, bir hikâyenin içine dalmaya davet eder. Resim yaparken, şarkı söylerken ve hareket ederken çocuğunuz, kitaplardaki resimleri ve hikâyeleri anlamak için ilaveten ifade şekilleri bulur.

Resim yapmak

Hayal dünyasında olanları görünür kılmak için resim yapmak iyi bir araçtır. Üç yaşındaki çocuklar hala "karalama aşamasındadır". Çizgiler ve daireler yaparlar.

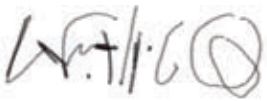

Çocuklar daha sonra gündelik hayatlarındaki şeylerin tıpkı kitaptaki resimler ve çizimler gibi göründüğünü keşfeder. Çocuklar çoğu kez resimli kitaplardan bildiği şeylerin resmini yapar.

Daha sonra yazmak için ilk adım resim yapmaktır: Bir kalemi tutabilen ve çizgiler, daireler, üçgenler ve dörtgenler çizebilen biri harfleri de yazacak durumdadır.

Şarkı söylemek dili destekler!

Şarkı dinlemek ve söylemek beyinde birçok bölgeyi harekete geçirir: Bunlar, dil merkezi ve sesleri algılayan, hareketleri yöneten ve hislerle aklı birleştiren bölgelerdir.

Çocuğuna şarkı söyleyen, onunla birlikte şarkı söyleyen ve çocuğuna şarkı söylettiren, ona kelimeleri kullanmada yardımcı olur.

"Luca öylesine hareketli bir çocuk. Hoplayıp zıplamayı çok seviyor ve ona kitap okumak hiç de kolay değil." *(Marco, baba)*

Hareket iyi gelir

Günümüzde çocuklar büyük oranda evde – ve çoğunlukla ekran başında vakit geçiriyor. Bu da çocukların daha az hareket etmesine yol açıyor. Fakat hareket önemlidir, çünkü konuşmayı öğrenme hevesini destekler.

Çocuğunuz çok hareketli ve yerinde duramıyor ise önce onun biraz hoplayıp zıplamasına izin verin. Çocuğunuz sonra sizinle birlikte kitaplara bakmak için daha sakin olur.

Diğer medya araçlarının çocuklara kitap okumayla ilgisi ...

Televizyon, cep telefonları, bilgisayarlar veya tabletler, günümüzde birçok evin donanımı haline gelmiştir. Bu medya araçları, çocukların ve gençlerin üzerinde büyük bir hayranlık uyandırmaktadır. Tıpkı televizyonla veya bilgisayar oyunlarıyla çok zaman geçiren yetişkinler üzerinde uyandırdığı gibi. Zaten buna karşı temelde itiraz da edilemez. Önemli olan, annebabaların çocukları için hangi medya araçlarının uygun olduğunu ve bunların çocukları yormadan ne kadar süre kullanılabileceğini bilmesidir.

Uygulamalarla okumak ve oynamak

Resimli kitap uygulamaları, akıllı telefonlara veya tablet bilgisayarlara yönelik küçük interaktif uygulamalardır. Küçük bir hikâyenin yanı sıra uygulamalar, genelde çok sayıda birlikte yapma unsurları sunmaktadır, örn. yapboz veya hafıza oyunları gibi.

Dinleme kitaplarıyla okuma

Çocuklar dinlemeyi sever ve dolayısıyla kendilerine kitap okunmasını da sever. Çocuklar en çok tanıdıkları kişileri dinlemeyi sever. Eğer bir kere çocuklara kitap okumak için zamanınız yoksa dinleme kitapları veya radyodaki çocuk programları bir alternatif olabilir.

Resimli kitap uygulamaları ve dinleme kitapları hakkında ipuçlarını Lesestart çantanızdaki "Okuma ve Medya Önerileri" broşüründe veya www.stiftunglesen.de internet adresinde bulabilirsiniz.

… ve anne-babalar olarak medya araçları hakkında bilmeniz gerekenler

Uzmanlar öneriyor:
Yaklaşık üç yaşından büyük çocuklar her gün televizyon veya bilgisayar başında en fazla yarım saat geçirmelidir.

Çocuğunuz için çok önemli bir örnek teşkil ettiğinizi unutmayın.

Medya araçlarının ne zaman, nerede ve ne kadar süreliğine kullanılacağıyla ilgili net kurallar belirleyin.

Küçük çocuklar için gerçek dünyayı tüm duyularla keşfetmek özellikle önemlidir.

En iyisi medya araçlarını çocuğunuzla birlikte keşfedin ve bunlarla başa çıkmada ona yardımcı olun.

Çocuğunuzla medya aracı kullanılmayan zamanlarda da vakit geçirin, örn. hoplayıp zıplarken, gezerken ve beraber oynarken.

Elektronik medya araçları, kitapları tamamlayabilir. Bunlar, seyahat ederken, bir yerde beklerken veya teknolojiyi seven çocuklar ve anne-babalar için güzel bir değişiklik olabilir.

Okumaya ilişkin öneriler

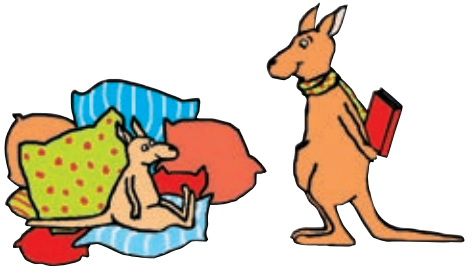

1. Okumak için kendinize rahat bir yer bulun, çocuğunuz rahat atmosferi sevecektir.
2. Resimli kitapları okumak ve bakmak için uygun bir zaman seçin: Gün içinde sakin bir aralık ya da yatmadan önceki zaman bunun için uygun olabilir.
3. Düzenli olarak okumalar yapın; böylece okuma günlük aile hayatının bir parçası olur.
4. Çocuğunuza karşı sabırlı olun. Verdiği tepkilere, sorulara ve isteklerine karşılık verin. Bir resimli kitabı okurken çocuğu ilgilendiren her şey hakkında açık şekilde konuşulabilir.
5. Çocuğunuzun da kitap seçmesine olanak tanıyın. İlgi alanlarına ve isteklerine eğilin ve en çok sevdiği kitabı tekrar tekrar ona okuyun.
6. Çocuğunuzla resimli kitaplar ve hikâyeler hakkında konuşurken bunları günlük hayattaki durumlarla ilişkilendirin.
7. En iyi bildiğiniz dilde çocuğunuza kitap okuyun. Bu husus hikâyelerin anlatılması için de geçerlidir.

Unutmayın:
Her çocuk farklıdır ve zaman içerisinde değişen farklı isteklere ve ihtiyaçlara sahiptir. Çocuğunuzun neyi sevdiğini ve ona neyin iyi geldiğini en iyi siz bilirsiniz!

Wielu prominentnych ambasadorów projektu Lesestart angażuje się na rzecz czytania dzieciom:

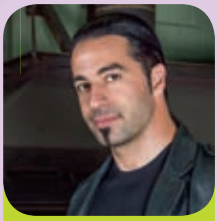

Bülent Ceylan, komik:

»Ktoś, kto czyta, wie więcej. Czytanie pomaga zrozumieć inne kultury, uczyć się obcych języków oraz być otwartym na to, co nowe. Poza tym czytanie rozszerza horyzonty i po prostu sprawia przyjemność! Jako ojciec córki wiem z własnego doświadczenia, jak miło jest poczytać dziecku, wspólnie zanurzając się w fabułę opowiadania – mogę to tylko polecić wszystkim rodzicom.«

Nazan Eckes, prezenterka telewizyjna:

»Wiele dzieci i młodzieży kojarzy czytanie z przymusem; zbyt późno lub w ogóle nie odkryją, że czytanie sprawia ogromną przyjemność i pomaga lepiej zrozumieć życie i ludzi. To zainteresowanie trzeba tylko świadomie wspierać, aby nie zanikło.«

Motsi Mabuse, Tänzerin:

»Popieram działalność fundacji Stiftung Lesen, ponieważ czytanie jest niesamowicie ważne w procesie własnej edukacji! Pochodzę z Republiki Południowej Afryki i wiem, jak ważne, ale i jak trudne jest nauczenie się innego języka. Czytanie bardzo mi w tym pomogło. Poza tym czytając mogę odprężyć się, co jest szczególnie ważne, gdy ma się za sobą dzień pełen stresów.«

Philipp Lahm, piłkarz:

»Podczas obozów letnich Philippa Lahma miałem często okazję zobaczyć, z jakim zapałem i ciekawością dzieci odkrywają świat - a czytanie jest wspaniałą możliwością, by w prosty sposób poznać wiele nowych rzeczy. Czytanie dzieciom w rodzinnym gronie to najlepszy sposób, by już we wczesnym wieku wprowadzić dzieci w świat książek umożliwiając im czerpanie radości z ich czytania.«

Ilustracje: ©Ralph Larmann, ©Immo Fuchs, ©Motsi Mabuse , ©Philipp Lahm-Stiftung Stefan Maria Rother

TREŚĆ

Przedsłowie 30

Co czytanie dziecku oznacza dla jego rozwoju 32

Rozwój językowy dziecka od trzeciego roku życia 33

Wspieranie rozwoju dziecka poprzez czytanie mu 34

Malowanie, śpiewanie i ruch też są ważne 37

Co inne media mają wspólnego z czytaniem dzieciom 39

... a co jako rodzice powinniście wiedzieć o mediach 40

Porady dotyczące czytania dzieciom 41

Przedsłowie

Drodzy Rodzice,

czy pamiętacie, jak dwa lata temu (bodaj w gabinecie lekarza pediatry) otrzymaliście pierwszy zestaw Lesestart? Wówczas Wasze dziecko właśnie zaczynało mówić „mama" czy „tata", a odtąd coraz bardziej świadomie postrzega swoje otoczenie. Lekarz przekazując zestaw objaśnił Wam, jak poprzez regularne czytanie i opowiadanie dziecku możecie wesprzeć jego rozwój. Mamy nadzieję, że od tego czasu wspólnie odkryliście wiele ilustrowanych książek oraz przekonaliście się, jak czytanie dziecku pomaga mu rozumieć siebie i świat.

Pracownicy miejscowej biblioteki przekazali Wam obecnie drugi zestaw Lesestart przeznaczony dla dzieci w wieku od trzech lat. Z pomocą nowych materiałów i poradnika „Chodź, poczytaj mi! Część 2" pragniemy ponownie dać Wam garść praktycznych porad i zachęt dotyczących czytania dziecku. Nawet gdybyście nie otrzymali pierwszego zestawu Lesestart, w aktualnym materiale projektu Lesestart znajdziecie wiele pożytecznych wskazówek dotyczących czytania i opowiadania dziecku.

Wasze dziecko zna już wiele słów, nauczyło się mówić, zadaje pytania i lubi słuchać dłuższych opowiadań. Czytając dziecku przyczyniacie się zwłaszcza do jego rozwoju językowego, gdyż książki obrazkowe zawierające ciekawe opowiadania lub mówiące o konkretnych sytuacjach i sprawach dnia codziennego dostarczają mnóstwa tematów do rozmów.

Chociaż każde dziecko rozwija się w różny sposób, wspólną cechą ich wszystkich jest to, że przejawiają ciekawość i chcą się uczyć! Prowadząc rozmowy w trakcie wspólnego oglądania książek z obrazkami spełniacie te pragnienia swojego dziecka i wspieracie jego rozwój odpowiednio do jego indywidualnych skłonności i zainteresowań.

Mamy nadzieję, że nowy zestaw sprawi, iż z przyjemnością będziecie prowadzić czytelnicze eksploracje oraz wspólnie ze swoim dzieckiem regularnie odwiedzać miejscową bibliotekę, gdzie możecie razem odkryć wiele książek i innych mediów oraz skorzystać z atrakcyjnych ofert przygotowanych z myślą o rodzinach.

Federalne Ministerstwo
Oświaty i Badań Naukowych

Zespół „Lesestart" fundacji
„Stiftung Lesen"

Co czytanie dziecku oznacza dla jego rozwoju

czytanie dziecku ułatwia mu **naukę mówienia**

czytanie dziecku poprawia **kontakt z nim**

czytanie dziecku pomaga mu wyrażać swoje **uczucia**

czytanie dziecku rozwija **zachowania prospołeczne**

czytanie dziecku pomaga mu **się skupić**

czytanie dziecku pobudza jego **fantazję**

czytanie dziecku zwiększa jego **inteligencję**

... a poza tym czytanie dziecku to wielka frajda!

Rozwój językowy dziecka od trzeciego roku życia

Wasze dziecko zna już wiele słów, stopniowo poznaje litery i rozumie coraz więcej kontekstów. Teraz ważne jest, abyście dużo z dzieckiem rozmawiali. Zadawajcie mu pytania, by nawiązać z dzieckiem rozmowę, co z kolei wzbudzi w dziecku pozytywne odczucia, gdyż poczuje ono, że poświęcacie mu czas. Ale nie zapominajcie, że każde dziecko rozwija się w indywidualnym tempie i uczy się z różną szybkością!

W pierwszych latach życia Wasze dziecko nauczyło się tworzyć zdania. Wie ono już, że słowa łączone ze sobą według określonych zasad kreują sensowne, zróżnicowane treści. Zaczyna używać coraz więcej czasowników (np. biegać, bawić się, jeść ...) oraz zadawać pierwsze pytania. Potrafi odróżnić przyczynę od skutku wiedząc, dlaczego coś się dzieje, co dzieje się najpierw, a co później.

Rosnący zasób słów pozwala dziecku coraz lepiej komunikować swoje potrzeby. Czytając mu możecie wesprzeć ten proces zachęcając dziecko do opowiedzenia przeczytanych treści własnymi słowami bądź też opowiadania ich innym.

Podczas rozmów i opowiadania dziecko dzieli się swoimi myślami, zamiarami i pragnieniami, a przy tym dowiaduje się, że inni ludzie mają inne pragnienia i odczucia. W ten sposób nabiera też umiejętności wczuwania się w postacie występujące w danym opowiadaniu, dzięki czemu potrafi zrozumieć ich postępowanie.

Jeżeli dziecko dorasta dwujęzycznie, jego dalszy rozwój przebiega w obu językach. Możliwe, że będzie je mieszać. Im lepiej dziecko będzie władać obydwoma językami, tym łatwiej będzie mu je rozróżniać.

Wspieranie rozwoju dziecka poprzez czytanie mu

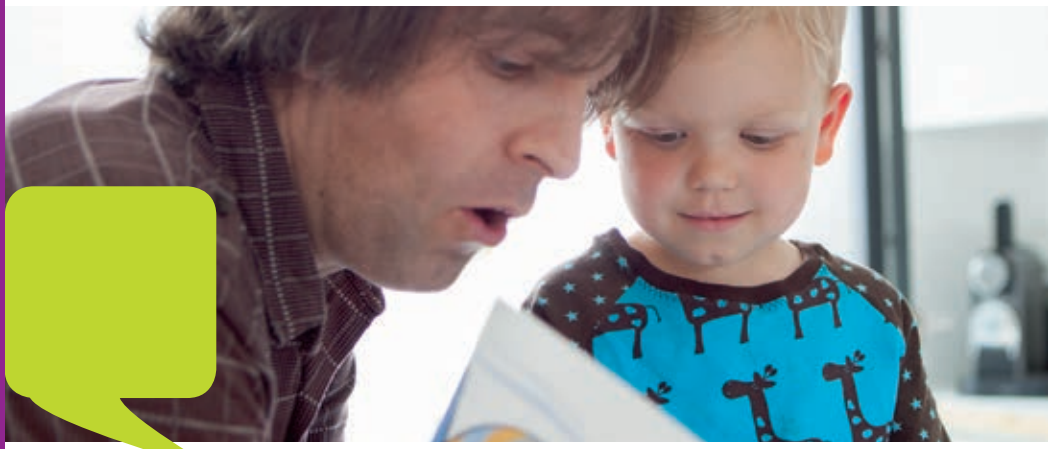

„Maksowi i mnie bardzo niewiele potrzeba do tego, by sobie poczytać – wystarczy odrobina czasu, a potem leżymy z oglądaną książką na dywanie dużego pokoju ..." *(Chris, tata)*

Oto, czego potrzebujecie: książki, poduszki oraz ... czas

Gdy czytacie dziecku, widzi ono, że poświęcacie mu niepodzielną uwagę i czuje się bezpiecznie. Jest to ważne doświadczenie, które dziecko będzie kojarzyło z czytaniem. Czytając dziecku zwracajcie uwagę na wszystkie jego reakcje, odpowiadajcie na pytania i sami je zadawajcie: Jak Ci się to podoba? Czy i Tobie to się już kiedyś zdarzyło? Wiele dzieci chce wielokrotnie usłyszeć tę samą historię. Spełnijcie to życzenie, gdyż dziecko słuchając opowiadania i oglądając ilustracje próbuje uporać się z czymś, co je bardzo nurtuje.

Jeśli będziecie rozmawiać z dzieckiem o książkach i opowiadaniach, to będzie to jednocześnie wsparciem na drodze jego językowego rozwoju.

„Najbardziej lubię czytać dziecku w języku tureckim, bo w tym języku czuję się najpewniej.“ (Nuran, mama)

Czytać dzieciom można w każdym języku

Czytajcie dziecku w języku, w którym zwykle z nim rozmawiacie. Wiele z tego, czego dziecko uczy się, gdy mu się czyta i opowiada nie jest związane z konkretnym językiem.

Nie ma też przeszkód, aby każde z rodziców czy też inni krewni albo przyjaciele czytali dziecku w różnych językach. Słysząc brzmienie mowy znanych sobie ludzi dziecko dobrze się czuje, przyswaja nowe zwroty i wyrażenia oraz tworzy korelacje słów.

Nigdy nie jest za późno

Jeżeli Wy sami nie jesteście bardzo dobrze obeznani z książkami i czytaniem, to nie martwcie się, bowiem nigdy nie jest za późno, by zacząć czytać, a opowiadając sprawić, by ożyły historie i obrazy. Odwagi!

Książki obrazkowe powstają z myślą o początkujących czytelnikach, a jeśli zaliczają się do nich również dorośli, to nie jest to żaden problem. Zdobywajcie wspólnie z dzieckiem świat opowiadań okazując cierpliwość zarówno sobie, jak i swojemu dziecku.

Czytajcie z uczuciem

Wesołość, wściekłość, rozbawienie, powaga – jeśli czytając dziecku dostosujecie rodzaj i siłę głosu, wysokość tonu i tempo do fabuły, to zwiększycie napięcie i przyjemność z czytania. Możecie też wraz z dzieckiem wynajdywać nowe słowa albo wspólnie wymyślać nowe historyjki dotyczące obejrzanych ilustracji. Będzie to sprzyjało rozwojowi umiejętności językowych dziecka, a przy tym sprawi Wam mnóstwo przyjemności.

Wskazówki dotyczące książek z obrazkami, audiobooków i aplikacji dla dzieci znajdziecie w broszurce „Rekomendacje czytelnicze i medialne“, którą włożyliśmy do Waszej torby Lesestart.

Co potrafią książki z obrazkami

Książki z obrazkami objaśniają codzienne czynności i zdarzenia, dostarczają informacji i wiedzy. Otwierają one nowe światy oraz sprzyjają rozwojowi kreatywności i wyobraźni, dzięki czemu bardzo przyczyniają się do rozwoju językowego dziecka.

Oto, co interesuje Wasze dziecko teraz

Każde dziecko jest inne! Dla niektórych najważniejsza w książkach obrazkowych jest sama narracja, zaś uwagę innych przykuwają ilustracje. Prawie wszystkie dzieci bardzo lubią, gdy w książkach występują postacie zwierząt, a najpóźniej wraz z pójściem do przedszkola ciekawe stają się także inne tematy. Uzupełnieniem świata, jaki znają dzieci są opowiadania fantastyczne i baśnie. Rymowanki budzą radość z posługiwania się językiem oraz zabaw językowych, zaś pierwsze książki popularnonaukowe i obrazkowe sprzyjają odczuwaniu radości odkrywania.

Książki są wszędzie

Ważnym doświadczeniem dla dzieci jest styczność z książkami także w innych miejscach aniżeli w domu czy przedszkolu. Jeśli będziecie wspólnie z dzieckiem kupować książki w księgarni lub wypożyczać je z biblioteki, to przekona się ono, że książki są istotną częścią życia. Biblioteki, a także księgarnie często organizują specjalne imprezy dla dzieci.

W miejscowej bibliotece możecie wypożyczyć dla siebie i dziecka mnóstwo książek (często w różnych językach), płyt CD, słuchowisk oraz innych mediów. Pracownicy placówki zapraszają do jej odwiedzania i chętnie służą radą w kwestiach związanych z czytaniem dzieciom.

„Jana bardzo lubi malować zajączka, którego poznała na kartach swojego ulubionego opowiadania. On wygląda co prawda inaczej, ale Jana mówi, że tak właśnie ma być!" *(Jenny, siostra)*

Malowanie, śpiewanie i ruch też są ważne

Książki zapraszają dzieci, aby dały się całkowicie pochłonąć narracji, natomiast malując, śpiewając czy zażywając ruchu dziecko znajduje dodatkowe formy wyrazu, które pozwolą mu ogarnąć myślą opowieści i obrazy zawarte w książkach.

Malowanie

Malowanie to dobry sposób, aby uwidocznić to, co rozgrywa się w wyobraźni. Dzieci w wieku trzech lat są jeszcze w „fazie bazgrania" – malują kreski i kółka.

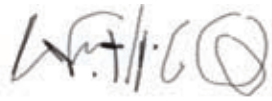

Później odkryją, że rzeczy, które znają z codziennego życia wyglądają dokładnie tak samo jak na rysunkach i ilustracjach zamieszczonych w książce. Dzieci często malują przedmioty, które znają z ilustrowanych książek.

Malowanie to pierwszy krok w kierunku pisania, bo pisać litery nauczy się tylko ten, kto potrafi trzymać pisak oraz rysować kreski, kółka, trójkąty i czworokąty.

Śpiewanie rozwija język!

Słuchanie piosenek i śpiewanie uaktywnia wiele obszarów mózgu: ośrodek mowy oraz obszary odpowiedzialne za percepcję dźwięków, motorykę oraz łączenie emocji z rozumem.

Kto śpiewa swojemu dziecku, śpiewa razem z nim i zachęca je do śpiewania, ten pomaga mu posługiwać się słowami.

Ruch to zdrowie

Obecnie dzieciństwo przebiega głównie w domu, a nierzadko przed ekranem monitora czy telewizora. W rezultacie dzieci niewiele się ruszają. Jednakże zażywanie ruchu jest ważne, gdyż wzmaga on chęć uczenia się mowy.

„Luca to prawdziwy dzikus. Najchętniej tylko by dokazywał i niełatwo jest mu cokolwiek przeczytać." *(Marco, tata)*

Jeżeli Wasze dziecko jest bardzo niespokojne lub niecierpliwe, pozwólcie mu najpierw trochę poszaleć. Potem będzie spokojniejsze i bardziej skłonne do tego, by wspólnie z Wami oglądać książki.

Co inne media mają wspólnego z czytaniem dzieciom ...

Telewizory, komputery, telefony komórkowe czy tablety to obecnie elementy wyposażenia wielu domów. Media te są obiektem olbrzymiej fascynacji dzieci i młodzieży. Podobnie jest w przypadku osób dorosłych, które spędzają wiele czasu oglądając telewizję czy grając w gry komputerowe. Zasadniczo nie ma w tym nic złego. Ważne jest, aby rodzice wiedzieli, jakie media są odpowiednie dla ich dzieci oraz jak długo można z nich korzystać, by nie doszło do przeciążenia psychiki dziecka.

Czytanie i zabawy z pomocą aplikacji

Aplikacje z ilustrowanymi książkami są to niewielkie interaktywne aplikacje do smartfonów lub przenośnych komputerów osobistych, które oprócz krótkich historyjek oferują przeważnie liczne elementy uczestnictwa, np. układanki czy gry pamięciowe odpowiednie do historyjek.

Czytanie dzieciom z pomocą audiobooków

Dzieci uwielbiają przysłuchiwać się, a więc także, gdy się im czyta. Najchętniej słuchają, gdy mówią do nich osoby dobrze im znane. Gdyby jednak któregoś razu zabrakło Wam czasu na poczytanie dziecku, wówczas alternatywą będą audiobooki lub programy dla dzieci nadawane w radiu.

Wskazówki na temat książek obrazkowych w formie aplikacji oraz audiobooków znajdziecie w broszurce **„Rekomendacje czytelnicze i medialne"**, którą włożyliśmy do Waszej torby Lesestart, lub na stronie **www.stiftunglesen.de**

… a co jako rodzice powinniście wiedzieć o mediach

Specjaliści zalecają, aby dzieci w wieku od około. trzech lat spędzały nie więcej niż pół godziny dziennie przed telewizorem czy komputerem.

Pamiętajcie, że jesteście dla swojego dziecka bardzo ważnym wzorem do naśladowania.

Ustalcie jasne zasady dotyczące pór, miejsc i czasu korzystania z mediów.

Szczególnie ważne dla małych dzieci jest doświadczanie rzeczywistego świata wszystkimi zmysłami.

Najlepiej odkrywajcie świat mediów wspólnie z dzieckiem i pomóżcie mu się w nim odnaleźć.

Spędzajcie z dzieckiem czas również w inny sposób, niezwiązany z korzystaniem z mediów, np. baraszkując, chodząc na spacery czy wspólnie bawiąc się.

Media elektroniczne mogą stanowić uzupełnienie dla książek. Mogą one być ciekawym urozmaiceniem podczas podróży, w sytuacjach oczekiwania czy też dla dzieci i rodziców pasjonujących się techniką.

Porady dotyczące czytania dzieciom

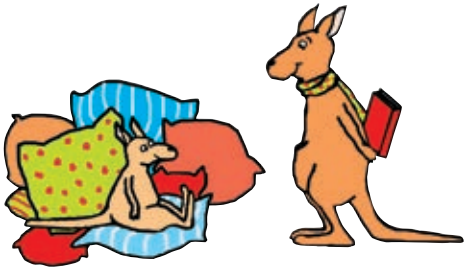

1. **Znajdź spokojne miejsce na poczytanie – Twoje dziecko będzie zachwycone przytulnością atmosfery.**
2. **Wybierz na poczytanie i pooglądanie książek z obrazkami korzystny moment – spokojną chwilę w ciągu dnia lub porę przed pójściem spać.**
3. **Czytaj dziecku regularnie, aby taki sposób czytania stał się integralną częścią codziennego życia Waszej rodziny.**
4. **Okaż swemu dziecku cierpliwość, wychodź naprzeciw jego reakcjom, pytaniom, potrzebom. Czytając dziecku książeczki masz okazję prowadzić otwarte rozmowy na wszelkie tematy.**
5. **Pozwól, aby także Twoje dziecko wybierało książeczki. Wychodź naprzeciw jego zainteresowaniom i życzeniom i raz po raz czytaj mu jego ulubioną książkę.**
6. **Także w innych sytuacjach dnia codziennego rozmawiając z dzieckiem rób odniesienia do książeczek i opowiadań.**
7. **Czytaj dziecku w języku, którym najlepiej mówisz. Dotyczy to także opowiadania historyjek.**

Pamiętaj,
że każde dziecko jest inne i ma różne pragnienia i potrzeby, które zmieniają się na przestrzeni czasu. Ty wiesz najlepiej, co Twoje dziecko lubi i co mu służy!

Знаменитые посланники проекта Lesestart выступают в поддержку чтения вслух:

Бюлент Цейлан, комедийный актёр:

»Тот, кто читает, больше знает. Чтение помогает понимать другие культуры, изучать иностранные языки и быть открытым для нового. Кроме того, чтение расширяет горизонт и просто приносит удовольствие! Будучи отцом своей дочери, я знаю сам, как это хорошо, что-то почитать своему ребёнку вслух и при этом вместе погрузиться в содержание рассказа – это я бы посоветовал всем родителям.«

Назан Экес, телеведущая:

»Многие дети и подростки ассоциируют чтение с принуждением, они слишком поздно осознают или вообще не осознают, что чтение приносит невероятно много удовольствия и помогает лучше понимать жизнь и людей. Нужно только целенаправленно способствовать развитию этого интереса, чтобы его не потерять.«

Мотси Мабузе, танцовщица:

»Я поддерживаю Читательский фонд, так как чтение чрезвычайно важно для формирования личности! Я из Южной Африки и знаю, как важно, но также и трудно изучить иностранный язык. Чтение мне очень хорошо помогло в этом. Кроме того, я могу расслабиться в процессе чтения и забыть о проблемах (после стрессового дня).«

Филипп Лам, футболист:

»Я мог снова и снова переживать события в летнем лагере Филиппа Лама и то, с каким вдохновением и любопытством дети открывают для себя мир. Чтение при этом – превосходная возможность простым способом узнать много нового. Чтение вслух в семье – это лучший способ приобщать детей к книгам уже с раннего детства и, таким образом, передавать им радость чтения.«

Иллюстрации: ©Ralph Larmann, ©Immo Fuchs, ©Motsi Mabuse, ©Philipp Lahm-Stiftung,Stefan Maria Rother

СОДЕРЖАНИЕ

Предисловие 44

Важность чтения вслух для развития ребенка 46

Языковое развитие Вашего ребёнка с трёх лет 47

Посредством чтения вслух способствовать развитию Вашего ребёнка 48

Рисование, пение и движения также относятся к этому 51

Как другие электронные медиа связаны с чтением вслух 53

... и что Вы должны как родители знать об электронных медиа 54

Советы по чтению вслух 55

Предисловие

Дорогие родители!

Вы еще помните? Два года назад вы получили у своего детского врача первый набор «Lesestart». В то время ваш ребенок только начинал произносить «мама» или «папа» и с тех пор он воспринимает свое окружение все более осознанно. Выдавая первый набор, ваш врач пояснил, как с помощью регулярного чтения вслух и рассказывания историй вы можете способствовать развитию своего ребенка. Мы надеемся, что с этого момента вы вместе откроете для себя множество иллюстрированных книг и увидите, как чтение вслух помогает вашему ребенку понять самого себя и мир вокруг.

Сотрудники вашей библиотеки передали вам второй набор «Lesestart» для детей от трех лет. С помощью новых материалов и руководства «Почитай мне вслух! Часть 2» мы хотим дать вам новые практические советы и рекомендации по поводу чтения вслух. Но даже если вы не получали первого набора «Lesestart», в текущем материале «Lesestart» вы найдете множество полезных советов по поводу чтения вслух и рассказывания историй.

Между тем, ваш ребенок знает много слов, научился говорить, задает вопросы и с удовольствием слушает более продолжительные истории. Читая вслух, вы активно способствуете языковому развитию ребенка,

поскольку книжка с картинками и увлекательными историями или познавательные тематические книги с бытовыми ситуациями и предметами предоставляют множество тем для обсуждения.

И хотя каждый ребенок развивается по-своему, все дети имеют одну общую черту: они любознательны и хотят учиться! Общаясь друг с другом во время совместного просмотра иллюстрированных книжек, вы исполняете эти желания ребенка и способствуете развитию его индивидуальных вкусов и интересов.

Мы надеемся, что с помощью нового набора вы с удовольствием вновь отправитесь в исследовательскую экспедицию в мир чтения вслух и вместе со своим ребенком будете посещать местную библиотеку. Там вы вместе найдете множество книг и других носителей информации, а также воспользуетесь привлекательными семейными предложениями.

Ваше Федеральное министерство образования и научных исследований

Ваши сотрудники проекта «Lesestart» фонда «Lesen»

Важность чтения вслух для развития ребенка

Чтение вслух поддерживает Вашего ребёнка, когда он **учится говорить**

Чтение вслух **сближает** с ребёнком

Чтение вслух помогает Вашему ребёнку высказывать **чувства**

Чтение вслух улучшает **социальное поведение**

Чтение вслух помогает Вашему ребёнку **сконцентрироваться**

Чтение вслух стимулирует **фантазию**

Чтение вслух делает детей **умными**

... и **чтение** вслух просто приносит много **удовольствия!**

Языковое развитие Вашего ребенка с трёх лет

Ваш ребёнок тем временем узнаёт много слов, открывает для себя букву за буквой и всё больше понимает взаимосвязи. Сейчас важно, чтобы Вы много разговаривали со своим ребёнком. Задавайте ему вопросы. Таким образом, развивается разговор между Вами и Вашим ребёнком. Это вызывает позитивные чувства у Вашего ребёнка, и он ощущает, что Вы уделяете ему время. Но не забывайте: У каждого ребёнка своя скорость развития и каждому обучение даётся быстрее или медленнее!

В первые годы жизни Ваш ребёнок научился составлять предложения. Теперь он знает, что слова, скомбинированные по правилам, дают какой-то смысл и высказывают разные вещи. Теперь Ваш ребёнок использует всё больше глаголов (например, бегать, играть, кушать ...) и задаёт первые вопросы. Он различает причину и следствие: Почему происходит это, что происходит сначала и что будет позже?

Посредством своего увеличивающегося запаса слов Ваш ребёнок может всё лучше высказывать свои потребности. Посредством чтения вслух Вы можете поддерживать это развитие, побуждая своего ребёнка пересказывать или рассказывать другим прочитанное вслух.

В разговорах и при рассказывании Ваш ребёнок высказывает свои мысли, намерения и пожелания. Он открывает для себя, что у других людей иные пожелания и чувства. Таким образом, он может также понять персонажей из рассказа и их поступки.

Если Ваш ребёнок растёт в двуязычной среде, он будет развивать знание двух языков и дальше. Возможно также, что он будет их смешивать. Чем больше Ваш ребёнок будет овладевать двумя языками, тем легче он сможет различать их.

Посредством чтения вслух способствовать развитию Вашего ребёнка

„Максу и мне вообще не много нужно для чтения вслух: Только немножко времени, и тогда мы бездельничаем, сидим развалившись на коврике за книжкой с картинками в гостиной ..." (Крис, папа)

Всё что Вам нужно: книжка, подушка – и время

Во время чтения вслух Ваш ребёнок осознаёт Ваше полное внимание и чувствует себя в безопасности. Это важный опыт, который соединяет Вашего ребёнка с чтением. Во время чтения вслух принимайте во внимание все реакции Вашего ребёнка. Отвечайте на вопросы и задавайте некоторые вопросы сами:

Как тебе это? С тобой такое однажды тоже уже случалось? многие дети хотят послушать тот же самый рассказ снова и снова. Исполняйте это пожелание, поскольку Ваш ребёнок что-то осмысливает посредством картинок и рассказа, которые его очень занимают.

Когда Вы беседуете со своим ребёнком о книжках и рассказах, Вы одновременно поддерживаете его языковое развитие.

„Я охотнее всего читаю вслух по-турецки, поскольку я так чувствую себя уверенней всего." (Нуран, мама)

Чтение вслух возможно на любом языке

Читайте вслух своему ребёнку на том языке, на котором Вы обычно с ним разговариваете. Многое из того, что Ваш ребёнок изучает при чтении вслух и рассказывании, не связано с определённым языком.

Это также не мешает тому, что каждый из родителей или других родственников и друзей будет читать вслух соответственно на разных языках. При слуховом языковом созвучии Ваш ребёнок будет чувствовать себя хорошо, будет воспринимать новые выражения и формировать взаимосвязи.

Никогда не поздно

Вы сами не очень знакомы с книжками и чтением? Не беспокойтесь об этом: Никогда не поздно начать читать (вслух), истории и картинки будут оживляться рассказыванием. Смелей!

Книжки с картинками разработаны для начинающих читателей. Если к ним относятся также взрослые, то это вообще не проблема. Покоряйте рассказы вместе со своим ребёнком и будьте терпеливы к себе и к ребёнку.

Читайте вслух эмоционально

То ли радостно, то ли яростно, то ли весело или серьёзно: Если во время чтения вслух Ваш голос, громкость или темп будут соответствовать сюжету, Вы увеличите напряжённость внимания и удовольствие от чтения вслух. Вы можете также вместе со своим ребёнком придумывать новые слова. Или вместе придумывайте новые рассказы к картинкам. Таким образом, Вы будете содействовать языковому развитию своего ребёнка и получите от этого очень много удовольствия.

Советы к книжкам с картинками, аудиокнигам и детским приложениям Вы найдёте в брошюре „Рекомендации по чтению и применению электронных медиа" в Вашей сумке «Начинаем читать».

Что могут книжки с картинками

Книжки с картинками объясняют события будней, дают информацию и знания. Они открывают новый мир и способствуют развитию творческих способностей и фантазии. Таким образом, Вы сделаете большой вклад в языковое развитие своего ребёнка.

Это интересует Вашего ребёнка сейчас

Каждый ребёнок индивидуален! Для некоторых детей рассказы в книжках с картинками кажутся самыми важными, а для других особенно увлекательны картинки. Почти у всех детей особенно любимы персонажи-животные. Другие темы станут также интересными не позднее, чем ребёнок начнёт ходить в ясли. Мир, каким его видят дети, дополняется фантастическими рассказами и сказками. Стихи побуждают желание к языковым играм. Первые предметные книжки и книжки с изображением множества объектов вызывают радость открытий.

Книжки везде

Переживать содержание книжек также в других местах, не только дома или в яслях – это важный опыт для детей. Если Вы покупаете вместе со своим ребёнком книжки в книжном магазине или берёте в библиотеке, то Ваш ребёнок осознаёт, что книжки являются частью жизни. Библиотеки или книжные магазины часто проводят специальные мероприятия для детей.

В своей библиотеке по месту жительства Вы и Ваш ребёнок можете взять предостаточно книжек (часто на разных языках), компакт-диски, аудиопьесы и другие электронные медиа. Мы будем рады Вашему визиту и всегда к Вашим услугам при возникновении вопросов по чтению вслух, готовы помочь словом и делом.

„Яна так охотно рисует зайца из своего любимого рассказа. Правда он выглядит по-другому, но Яна говорит, так уж положено!"
(Дженни, сестра)

Рисование, пение и движения также относятся к этому

Книжки приглашают детей полностью погрузиться в рассказ. В процессе рисования, пения и движений Ваш ребёнок найдёт дополнительные формы выражения, чтобы понять рассказы и картинки в книжках.

Рисование

Рисование – это хорошее средство, чтобы показать то, что воспроизводит фантазия. Дети в возрасте трёх лет всё ещё в „фазе неразборчивого писания". Они рисуют линии и круги.

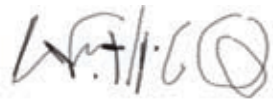

Позже они откроют для себя, что вещи в их повседневной жизни выглядят точно так же, как рисунки и картинки в книжке. Дети часто рисуют вещи, которые им известны из книжек с картинками.

Рисование – это первый шаг к последующему обучению письму: Тот, кто умеет держать карандаш и рисовать линии, круги, треугольники и четырёхугольники, также сможет писать и буквы.

Пение содействует развитию речи!

Слушание песен и пение задействуют много областей головного мозга: центр речи, части мозга, воспринимающие звуки, управляющие движениями, связывающие чувства и понимание.

Кто поёт своему ребёнку вслух, поёт с ним вместе и даёт ему петь самостоятельно, помогает ему правильно обращаться со словами.

Движение полезно

Детство в наше время часто проходит в основном в помещении – и также очень часто перед экраном телевизора. В результате этого дети меньше двигаются. Но движение – это важно, поскольку оно поддерживает желание учиться говорить.

„Лука такой непоседа. Охотнее всего он балуется, и совсем нелёгкое дело читать ему вслух."
(Марко, папа)

Если Ваш ребёнок очень неспокойный или непоседливый, разрешите ему сначала немножко побаловаться. После этого ему будет легче спокойно посмотреть вместе с Вами книжки.

Как другие электронные медиа связаны с чтением вслух ...

Телевизоры, мобильные телефоны, компьютеры или планшеты - сегодня обычное оснащение многих семей. Эти электронные медиа вызывают большое восхищение у детей и подростков. Также как и у взрослых, которые проводят много времени перед телевизором или компьютером. В общем, этому также возражать не стоит. Важно то, чтобы родители знали, какие электронные медиа подходят для их детей и как долго ими можно пользоваться, чтобы не перегружать детей.

Чтение вслух и игры с приложениями

Приложения к книжкам с картинками – это маленькие интерактивные прикладные программы для смартфона или планшетного компьютера. Вместе с маленьким рассказом приложения предлагают часто множество дополнений, таких как пазлы или игры для тренировки памяти.

Чтение вслух по аудиокнигам

Дети любят слушать и поэтому также любят чтение вслух. Охотнее всего они слушают близких людей. Но если у Вас нет времени для чтения вслух, то аудиокниги или детские передачи по радио будут альтернативой.

Советы по электронным приложениям к книжкам с картинками и аудиокнигам Вы найдёте в брошюре **„Рекомендации по чтению и применению электронных медиа“** в Вашей сумке «Начинаем читать» или в интернете на сайте **www.stiftunglesen.de**

… и что Вы должны как родители знать об электронных медиа

Специалисты советуют:
Дети, начиная с возраста около трёх лет должны проводить перед телевизором или компьютером не дольше получаса ежедневно.

Подумайте о том, чтобы Вы были для своего ребёнка настоящим примером.

Оговаривайте чёткие правила, когда, где и как долго электронные медиа могут использоваться.

Для маленьких детей особенно важно познавать реальный мир всеми своими чувствами.

Лучше всего познакомтесь с электронными медиа вместе со своим ребёнком, помогите ему сориентироваться в них.

Проводите вместе со своим ребёнком также свободное от электронных медиа время, например, когда ребёнок балуется, во время прогулки и совместной игры.

Электронные медиа могут дополнять книжки. Они могут быть замечательной заменой во время путешествий, при ожидании или для детей и взрослых, увлечённых техникой.

Советы по чтению вслух

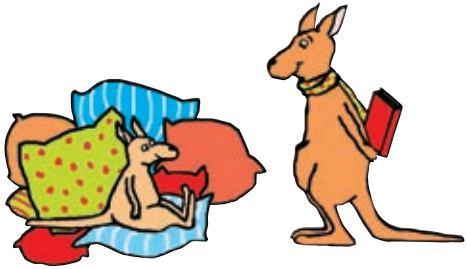

1. Найдите удобное место для чтения вслух – вашему ребенку придется по душе уютная атмосфера.

2. Выберите подходящий момент для чтения вслух и рассматривания книжек с картинками: спокойное время дня или промежуток перед отходом ко сну.

3. Регулярно читайте вслух, чтобы чтение стало неотъемлемой частью ваших семейных будней.

4. Относитесь к ребенку с терпением. Обращайте внимание на его реакции, вопросы и потребности. При чтении вслух иллюстрированной книги необходимо открыто обсуждать все, что занимает детей.

5. Позвольте ребенку выбирать книги на свой вкус. Принимайте во внимание интересы и пожелания ребенка и чаще читайте вслух его любимую книгу.

6. Заводите с ребенком разговор об иллюстрированных книгах и историях в других бытовых ситуациях.

7. Читайте ребенку вслух на том языке, которым вы владеете лучше всего. Это касается и рассказывания историй.

Не забывайте:
каждый ребенок уникален, у него собственные желания и потребности, которые меняются с течением времени. Вам лучше знать, что нравится вашему ребенку и что ему подходит!

Lesestart
Drei Meilensteine für das Lesen

Diesen Ratgeber finden Sie
in 13 weitere Sprachen übersetzt
zum Download unter
www.lesestart.de!

Bu el kitapçığının
13 farklı dilde çevirilerini
www.lesestart.de
adresinden indirebilirsiniz!

Poradnik mogą Państwo pobrać
ze strony www.lesestart.de
w tłumaczeniach na
13 kolejnych języków!

Это руководство по
чтению вслух Вы можете скачать в переводе
еще на 13 других языков на сайте
www.lesestart.de!

Raat mal,
wat dat is!

Lesestart
Drei Meilensteine für das Lesen

Ausführliche Infos im Internet:
www.lesestart.de

Kontaktadresse
Stiftung Lesen | Römerwall 40 | 55131 Mainz
Kostenfreie Lesestart-Servicehotline: 0800 – 3103103
E-Mail: info@lesestart.de

Komm, lies mir vor! Teil 2

Impressum
Herausgeber und Verleger: Stiftung Lesen, Römerwall 40, 55131 Mainz | Verantwortlich: Dr. Jörg F. Maas | Programme u. Projekte: Sabine Uehlein | Projektleitung: Sabine Bonewitz | Redaktion: Ulrike Annick Weber | Layout / Illustration: Hildegard Müller |
Wissenschaftliche Beratung unter Begleitung der InterVal GmbH, Berlin:
Prof. Dr. Christine Garbe, Köln; Prof. Dr. Bettina Kümmerling-Meibauer, Tübingen; Prof. em. Dr. Hans H. Reich, Landau; Prof. Dr. Petra Wieler, Berlin sowie Dr. Aysun Aydemir, Dortmund und Susanne Schneehorst, Nürnberg |
Übersetzungen: Engin GmbH, Frankfurt | Fotos: Tamara Jung-König, außer S. 10/24/38/52: Oliver Rüther, S. 12/26/40/54: kzenon/Fotolia.com |
Druck: Druckhaus Ernst Kaufmann & Co. KG, Raiffeisenstraße 29, 77933 Lahr | Auflage: 400.000

©Stiftung Lesen 2015

FSC MIX Papier FSC® C002839

www.facebook.com/Lesestart
•Besuchen Sie „Lesestart" auf Facebook •"Lesestart" – Okumaya başlama Facebook sayfasını ziyaret edin •Odwiedź „Lesestart" na Facebooku •Посетите «Lesestart» на Facebook!